

**WŁADYŚŁAW
GRABSKI**

(1874-1938)

Władysław Grabski – patron szkoły

Władysław Grabski

- to polski polityk, ekonomista, historyk dziejów społeczno-gospodarczych, minister skarbu, premier i twórca reformy walutowej.

Rys biograficzny

Urodził się 7 lipca 1874r. w Borowie koło Łowicza. W 1896 r. rozpoczął działalność społeczną i naukową. Koncentrował się głównie na zagadnieniach wsi, dbając o edukację chłopów w zakresie prowadzenia gospodarstw rolnych.

Od 1913r. sprawował funkcję wiceprezesa Centralnego Towarzystwa Rolniczego.

Okres I wojny światowej

W czasie trwania I wojny światowej był zwolennikiem orientacji prorosyjskiej, zasiadał w Komitecie Narodowym Polski.

W 1915 r., po zajęciu Warszawy przez Niemców, wyjechał do Rosji, gdzie sprawował funkcję pełnomocnika tego Komitetu, udzielał się w Polskim Towarzystwie Pomocy Ofiarom Wojny.

Po upadku caratu został członkiem Komisji Likwidacyjnej do spraw Królestwa Polskiego

Działalność polityczna

W kwietniu 1918 r. powrócił do kraju, jako rzecznik orientacji antyniemieckiej, został aresztowany przez Niemców i osadzony w więzieniu w Modlinie.

Po uwolnieniu, w okresie od 26 października do 4 listopada 1918 r. pełnił funkcję ministra rolnictwa w gabinecie Józefa Świeżyńskiego. Organizował, a od 1919 r. przewodniczył Głównemu Urzędowi Likwidacyjnemu.

Działalność polityczna cd.

W 1919 r., jako delegat Polski na konferencję pokojową w Paryżu, odpowiedzialny był za sprawy ekonomiczno-finansowe.

W latach 1919–1922 był posłem na sejm z ramienia Związku Ludowo-Narodowego.

Działalność polityczna cd.

Od grudnia 1919 – do listopada 1920 r. pełnił funkcję ministra skarbu. Za swój główny cel obrał **zahamowanie inflacji** przez:

- kategoryzację gospodarki budżetowej,
- przeprowadzenie reformy walutowej.

Wybuch i niepomyślny przebieg wojny polsko – bolszewickiej(23 czerwca – 24 lipca 1920 r.) zniweczył te plany.

Grabski pełnił również funkcje premiera.

Reforma walutowa

Po objęciu, w 1923 r. stanowiska ministra skarbu, przystąpił do przeprowadzenia reformy skarbowej, zaplanowanej na 3 lata.

W celu zmniejszenia inflacji oraz osiągnięcia równowagi budżetowej, dążył do zwiększenia dochodów państwa przez waloryzację podatków, wprowadzając jednorazowy podatek majątkowy. Płacili go właściciele majątków, których wartość przekraczała określoną w ustawie kwotę. Podatek ten miał być płacony w ratach przez trzy lata, aby zapewnić znaczne wpływy budżetowe.

Reforma walutowa cd.

Spadek realnej wartości pieniądza zagrażał nie tylko interesom klasy robotniczej, prowadząc do konfliktów społecznych. Obawiali się go również przedsiębiorcy, gdyż:

- spowodował problemy w uzyskiwaniu kredytów,
- uniemożliwiał racjonalne kalkulowanie kosztów,
- ograniczał zbyt produktów na rynku krajowym.

Reforma walutowa cd.

Zmniejszono również państwowe wydatki poprzez:

- zaprzestanie dofinansowania PKP,
- zmniejszenie nakładów finansowych na wojsko oraz administrację.

Natomiast deficyt budżetowy pokrywany był w większości z pożyczek zagranicznych.

Wyniku braku poparcia tych działań przez premiera Wincentego Witosa oraz braku większości parlamentarnej, Grabski podał się do dymisji.

Na stanowisko ministra wrócił 19 grudnia 1923 r. po załamaniu się marki polskiej, narastającej hiperinflacji i licznych strajkach.

Ustanowienie złotego polskiego jako waluty narodowej

W styczniu 1924 r. zostało wydane rozporządzenie, ustanawiające **złoty polski, jako narodową walutę kraju**. Został również powołany jej emitent – Bank Polski, który powstał w miejsce Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. Rozpoczęto całkowitą wymianę marek polskich na złote, jednocześnie utrzymując w obiegu obie waluty do dnia 24 czerwca 1924 (możliwość wymiany marek na złote zachowano do 31 maja 1925 r.).

Stosunek wymiany marki polskiej na złotego Grabski ustanowił na 1 800 000:1.

Dzięki wprowadzeniu nowej waluty udało się „opanować” powojenną inflację. Złotówka była silną i stabilną walutą, aż do upadku II Rzeczypospolitej Polskiej.

Waluta polska

Utworzenie Banku Polskiego

Bank Polski został utworzony w formie prywatnej spółki, z wysokim kapitałem zakładowym równym 100 mln zł, a pierwszym jego prezesem został Stanisław Karpiński.

Emisja złotego w 30% miała pokrycie w złocie, dewizach i stabilnych walutach zagranicznych.

Jeden złoty był równy frankowi szwajcarskiemu, a nowa waluta została oparta na parytecie złota: wartość 1 złotego ustalono na równoważną 0,29 grama złota, zaś parytet złotego do dolara na poziomie 5,18 zł za 1 USD.

Praca naukowa

Po wycofaniu się z rządu, Grabski poświęcił się pracy naukowej w katedrze ekonomii politycznej SGGW. Prowadził badania naukowe dotyczące problematyki historii, ekonomiki i socjologii wsi.

Od 1923 r. był profesorem SGGW, a przez kolejne dwa lata pełnił funkcję rektora w/w placówki.

Jako prezes, zaangażował się w prace Towarzystwa Ekonomicznego i Statystycznego.

W 1936 r. założył, a następnie kierował pracą instytutu Socjologii Wsi, wydając „Roczniki Socjologii Wsi” za lata od 1936 r. do 1938 r.

Dorobek naukowo - badawczy

Zmarł 1 III 1938 w Warszawie.

W 1924 r. za swe zasługi został odznaczony Orderem Orła Białego.

Władysław Grabski był autorem między innymi następujących prac:

- Historia Towarzystwa Rolniczego 1858–1861 (t. 1–2 1904),
- Idea Polski (1905r.),
- Materiały w sprawie włościańskiej (cz. 1–3 1907–1919),
- Społeczne gospodarstwo agrarne w Polsce (1923 r.).

- Dziękuję za uwagę.